

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO
W KLASACH IV-VIII

Przedmiotowe Zasady Oceniania są zgodne z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów oraz słuchaczy w szkołach publicznych oraz ze Statutem Szkoły.

I. Oceniane obszary aktywności uczniów.

- wypracowania klasowe z lektury (dwa w semestrze)
- prace klasowe z nauki o języku (po omówieniu działu)
- dyktanda
- test diagnostyczny (na początku lub na końcu roku szkolnego)
- testy (z czytania ze zrozumieniem, ze znajomości lektury, nauki języku, ortograficzne)
- sprawdziany (z trzech lekcji)
- odpowiedzi ustne (np. opowiadanie, udział w dyskusji),
- czytanie,
- recytacja,
- prace domowe,
- samodzielna praca na lekcji,
- praca w zespole,

- aktywność na lekcji,
- przygotowanie do zajęć,
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego,
- wszelkie prace dodatkowe (projekty, inscenizacje, itp.).

II. Sposoby i formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych.

Oceny bieżące, wyrażone stopniem w skali od 1 do 6, są wystawiane za następujące formy sprawdzania wiadomości i umiejętności:

1. Test diagnostyczny - nauczyciel przeprowadza w zależności od potrzeb w ciągu całego cyklu kształcenia:

- a) jest zapowiedziany co najmniej 2 tygodnie wcześniej, z jednoczesnym określeniem przez nauczyciela zakresu i czasu trwania
- b) wyniki testu diagnostycznego /na początku roku szkolnego/ stanowią jedynie diagnozę wiedzy i umiejętności ucznia i nie są podstawą do wystawienia stopnia bieżącego
- c) wyniki badania diagnostycznego wiedzy i umiejętności uczniów w dowolnym momencie cyklu kształcenia w określonym obszarze są przeliczane na ocenę bieżącą i wpisywane do dziennika.

2. Wypracowania klasowe z lektury

- a) są obowiązkowe;
- b) przeprowadzane są po jej omówieniu na jednej lub dwóch godzinach lekcyjnych;
- c) obejmują prace twórcze uczniów, sprawdzające stopień opanowania poznanych form wypowiedzi pisemnych;
- d) zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem i zapisane w dzienniku;
- e) nauczyciel jest zobowiązany do oddania sprawdzonej pracy klasowej w ciągu dwóch tygodni;
- f) uczeń ma prawo do poprawy oceny. Termin poprawy ustala nauczyciel. Poprawa może nastąpić tylko raz..

3. Prace klasowe (wypracowania z lektury, testy z nauki o języku, testy literackie, itp.)

- a) trwają 45 minut;
- b) zapowiadane uczniom i wpisywane do dziennika z tygodniowym wyprzedzeniem;
- c) przeprowadzane są po omówieniu określonej partii materiału lub po omówieniu jednego działu;
- d) są poprzedzone lekcją powtórzeniową;
- e) uczniowie znają zakres materiału przewidzianego do kontroli;
- f) zawierają zadania uwzględniające wszystkie poziomy wymagań;
- g) nauczyciel ma obowiązek oddać sprawdzoną pracę w ciągu dwóch tygodni:

h) Ocenione prace klasowe i sprawdziany są udostępniane uczniowi i rodzicom do wglądu, a następnie przechowywane w klasie.

4. Dyktanda

- a) każde dyktando poprzedzone jest przypomnieniem określonych zasad ortograficznych oraz opracowaniem określonego zestawu ortogramów;
- b) nauczyciel ma obowiązek oddać sprawdzoną pracę w ciągu dwóch tygodni.

5. Sprawdziany z trzech ostatnich tematów lekcji lub sprawdzające pracę domową

- a) trwają 15-20 minut i nie są zapowiadane;
- b) nauczyciel ma obowiązek oddać sprawdzoną pracę w ciągu jednego tygodnia;
- c) oceny ze sprawdzianów z trzech ostatnich lekcji nie podlegają poprawie;
- d) o pisaniu kartkówki przez ucznia w przypadku jego losowej nieobecności lub choroby decyduje nauczyciel.

6.. Praca domowa / przygotowanie do lekcji

- a) uczeń ma prawo do dwukrotnego nieprzygotowania do lekcji (brak pracy domowej, brak zeszytu, przyborów, nieprzygotowanie ustne) w ciągu semestru, jednak brak przygotowania powinien być zgłoszony przed rozpoczęciem zajęć;
- b) trzykrotne nieprzygotowanie się do zajęć (brak pracy domowej lub zeszytu) jest równoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej;
- c) zebranie pięciu plusów przez ucznia (za pracę domową, wykonanie dodatkowego polecenia itp.) jest równoznaczne z otrzymaniem oceny bardzo dobrej;
- d) jeśli uczeń nie odrobi pracy domowej zadanej na dłuższy czas, wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną;
- e) prace domowe mogą być pisemne, ustne lub mogą polegać na przygotowaniu określonych materiałów potrzebnych na lekcję;
- f) oceny z prac domowych nie podlegają poprawie.

7. Praca na lekcji

- a) oceniana jest znakiem +; pięć uzyskanych + pozwala na dokonanie wpisu oceny *bardzo dobry* do dziennika.

8. Zeszyt przedmiotowy

- a) prowadzenie zeszytu przedmiotowego jest obowiązkowe;
- b) uczeń nieobecny przez dłuższy czas ma obowiązek uzupełnienia zeszytu przedmiotowego w terminie jednego tygodnia od dnia powrotu do szkoły.

III. Sposób przeliczania punktów na ocenę

Prace klasowe, testy oraz sprawdziany oceniane są w skali od 1 do 6 według następującego systemu procentowego:

ocena	procenty
celująca	90% + zadanie dodatkowe
bardzo dobra	90% - 100%
dobra	75% - 89%
dostateczna	50% - 74%
dopuszczająca	31% - 49%
niedostateczna	0% - 30%

Dozwolone jest stosowanie plusów i minusów przy ocenie prac domowych, przygotowania do lekcji oraz aktywności podczas zajęć. Ustalono następujący sposób przeliczania znaków + i – na oceny:

Znaki	Ocena
+++ ++	bardzo dobry
+++ +-	dobry
+++ --	dostateczny
++ ---	dopuszczający +
+- ---	dopuszczający
---	niedostateczny

„Minus” uczeń może otrzymać za:

- brak zadania domowego
- brak podręczników, zeszytu
- nieprzyniesienie potrzebnych materiałów
- słabe, złe wywiązanie się z zadań wykonywanych w grupie
- braki, niekompletność (tematów, notatek, zadań domowych) zeszytu przedmiotowego.

Trzykrotne nieprzygotowanie do lekcji skutkuje oceną niedostateczną

„Minusy” nauczyciel odnotowuje w swoim notatniku.

„Plus” uczeń może otrzymać za:

- nieskomplikowane, krótkie zadania domowe
- przyniesienie dodatkowych materiałów wykorzystanych podczas lekcji
- dobre wywiązanie się z zadań realizowanych w grupie
- kompletność zeszytu przedmiotowego.

Pięć „plusów” równa się ocenie bardzo dobrej.

„Plusy” nauczyciel odnotowuje w swoim notatniku.

IV. SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY IV W KLASYFIKACJI ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

OCENĘ CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności znacznie wykraczają poza obowiązujący program nauczania oraz zna lektury spoza programu, osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy.
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia.
- Potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości.
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach (gazetka, inscenizacje itp.).

Fleksja i składnia

- Bezbłędnie rozróżnia części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówek.
- Wyjaśnia, na czym polegają osobliwości w odmianie rzeczowników przez przypadki.

- Rozróżnia części zdania: podmiot, orzeczenie, określenia.
- Tworzy i nazywa zdania pojedyncze oraz złożone.

Słowotwórstwo

- Sprawnie tworzy synonimy, rodzinę wyrazów, antonimy.

Fonetyka

- Klasyfikuje głoski wg podanych schematów.
- Sprawnie dzieli wyrazy na sylaby.
- Bezbłędnie akcentuje wyrazy.
  - Bezbłędnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne w praktyce.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania w czwartej klasie, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Sprawnie posługuje się w wypowiedziach pisemnych i ustnych różnymi środkami językowymi oraz słownictwem o zabarwieniu emocjonalnym.
- Wypowiada się poprawnie.
- Potrafi zredagować opis (zjawiska, postaci fikcyjnej i rzeczywistej, krajobrazu), opowiadanie (twórcze i odtwórcze), list, krótkie teksty użytkowe: pocztówka, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia.
- Odróżnia dzieło literackie od filmowego czy teatralnego.
- Bezbłędnie dokonuje analizy utworu epickiego.
- Interpretuje i analizuje utwór liryczny.

Fleksja i składnia

- Bezbłędnie rozpoznaje części mowy.
- Wyjaśnia, na czym polegają osobliwości w odmianie rzeczowników.
- Rozpoznaje części zdania.
- Przeprowadza analizę składniową zdania pojedynczego.
- Rozróżnia zdanie pojedyncze i złożone.

Słowotwórstwo

- Tworzy synonimy i wyrazy pokrewne.

Fonetyka

- Rozróżnia głoski.
- Odróżnia głoski litery.
- Dzieli wyrazy na sylaby.
- Prawidłowo akcentuje wyrazy.
- Bardzo dobrze zna i stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne.

OCENĘ DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności przewidziane podstawą programową, poszerzone o wybrane elementy programu nauczania.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Podejmuje próby wypowiedziania się w formach trudniejszych.
- Wykazuje dobrą znajomość treści omawianych lektur.

- Omawia elementy świata przedstawionego.
- Zna podstawowe terminy literackie i rozpoznaje je.
- Wskazuje w utworze poznane środki stylistyczne, określa ich funkcję.

Fleksja i składnia

- Wskazuje osobowe i nieosobowe formy czasownika i omawia ich znaczenie.
- Odmienia nietypowe rzeczowniki.
- Przeprowadza analizę składniową zdania pojedynczego.
- Rozpoznaje rodzaje zdań ze względu na ich funkcję.

Słowotwórstwo

- Posługuje się synonimami.

Fonetyka

- Odróżnia głoskę od litery.
- Przeprowadza podstawową klasyfikację głosek.
- Dzieli wyrazy na sylaby.
- Zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne i przeważnie je stosuje.

OCENĘ DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej, w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Wypowiada się poprawnie pod względem językowym i merytorycznym.
- Rozpoznaje elementy świata przedstawionego w utworze literackim.
- Poprawnie formułuje wypowiedzi pisemne.
- Zna pojęcia związane z filmem, teatrem.

Fleksja i składnia

- Rozróżnia podstawowe części mowy i wyszukuje je w tekście.
- Dokonuje analizy składniowej zdania pojedynczego na łatwych przykładach.

Słowotwórstwo

- Raczej posługuje się synonimami, aby uniknąć powtórzeń.

Fonetyka

- Odróżnia spółgłoski od samogłosek.
- Pod kierunkiem nauczyciela przeprowadza klasyfikację głosek.
- W stopniu dostatecznym zna i stosuje zasady ortografii i interpunkcji.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Czyta i rozumie tekst literacki w zakresie pozwalającym na opowiadanie odtwórcze.
- Potrafi odróżnić elementy fantastyczne i realistyczne w utworze.
- Samodzielnie pisze plan ramowy na podstawie tekstu.

Fleksja i składnia

- Potrafi odmienić czasownik i rzeczownik.
- Rozpoznaje typy zdań.

Fonetyka

- Rozpoznaje samogłoski i spółgłoski.
- Dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby.

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą w zakresie:

Kształcenia literackiego i kulturowego

- Nie potrafi odtworzyć treści poznanego utworu w czasie jego omawiania.
- Nie jest w stanie przy pomocy nauczyciela wskazać elementów świata przedstawionego.
- Ma ubogi zakres słownictwa.
- Błędnie redaguje swoje wypowiedzi językowo i merytorycznie.
- Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania ze zrozumieniem.

Fleksji i składni

- Nie rozpoznaje podstawowych części mowy.
- Nie przestrzega zasad językowych, stylistycznych i ortograficzno-interpunkcyjnych.

Fonetyki

- Nie odróżnia głosek od liter.
- Nie potrafi dzielić wyrazu na głoski i sylaby.

V. SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY V W KLASYFIKACJI ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

OCENĘ CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności znacznie wykraczają poza obowiązujący program nauczania oraz zna lektury spoza programu, osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Wypowiedzi ustne i pisemne świadczą o systematycznym pogłębianiu zdobytej wiedzy.
- Barwnie opisuje postać, stosując porównania, przenośnie, ciekawe epitety, związki frazeologiczne (stałe).
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach.
- Prezentuje wysoki poziom merytoryczny prac pisemnych.

Fleksja i składnia

- Biegłe klasyfikuje części mowy, określa ich formę gramatyczną i funkcję składniową.
- Omawia osobliwości w odmianie rzeczowników i czasowników.
- Zna przyimki i łączy je bezbłędnie w wyrażenia przyimkowe.
- Rozróżnia typy liczebników.
- Poprawia błędnie sformułowane zdania.

Słotwórstwo

- Zna wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, potrafi korzystać z odpowiednich słowników.
- Samodzielnie tworzy bogate rodziny wyrazów.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne językowo i merytorycznie.
- Potrafi samodzielnie zanalizować i zinterpretować utwory literackie.
- Analizuje i interpretuje utwory poetyckie ze szczególnym uwzględnieniem środków stylistycznych.
- Wykazuje bardzo dobrą znajomość utworów literackich omawianych w danej klasie.
- Wyraża własne sądy i przemyślenia, dotyczące różnych tekstów we właściwej formie gramatycznej.
- W odpowiedziach ustnych stosuje słownictwo oceniające, ożywiający relację, urozmaica wypowiedź dodatkowymi elementami językowymi.
- Świadomie korzysta z książki jako źródła wiedzy, zaznacza ważne treści; samodzielnie sporządza notatki.
- Bezbłędnie układa plan ramowy lektury oraz plan kompozycyjny własnej wypowiedzi, stosując równoważniki zdań.
- Bardzo dobra znajomość przeczytanego tekstu pozwala na swobodne jego analizowanie, ocenę postępowania i poglądów bohaterów.
- Opowiada o zdarzeniach, biorąc pod uwagę różne punkty widzenia.
- Zwraca uwagę na problematykę moralną zawartą w poznanych lekturach.
- Odróżnia ujęcia metaforyczne od dosłownych.

- Wskazuje motywy wędrowne w utworze.
- Posługuje się słownictwem charakterystycznym dla języka filmu, teatru, radia.
- Rozumie pojęcie adaptacji filmowej i teatralnej utworu.
- Analizuje utwór liryczny, dostrzega specyfikę języka poetyckiego.
- Potrafi porównać cechy gatunkowe bajki i baśni, opowiadania i powieści.
- Biegłe posługuje się „Słownikiem ortograficznym”, „Słownikiem wyrazów bliskoznacznych”.
- Stosuje właściwe znaki interpunkcyjne przy zapisywaniu dat i zwrotów do adresata.

Fleksja i składnia

- Biegłe klasyfikuje części mowy (z klasy IV+ przyimek, liczebnik), określa ich formy gramatyczne.
- Odróżnia zdanie od równoważnika zdania (stosuje w planie).
- Wskazuje błędy gramatyczne z daniach i poprawia je.
- Wykonuje wykresy zdań złożonych.
- Podaje poprawne formy liczebników.
- Klasyfikuje rodzaje wypowiedzeń, podaje ich przykłady.
- Wyróżnia w zdaniu zespoły składniowe, wskazuje wyraz nadrzędny (określany) i podrzędny (określający).
- Nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażenia.
- Układa zdanie pojedyncze rozwinięte według podanego wykresu.
- Z dużą swobodą posługuje się różnymi wypowiedziami złożonymi.

Słowotwórstwo

- Tworzy rodziny wyrazów.
- Potrafi korzystać ze słowników.

Ortografia

- Opanował w stopniu bardzo dobrym zasady ortografii interpunkcji, potrafi je zastosować.

OCENĘ DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową dla klasy V.

Kształcenie literackie i kulturowe

- W zależności od celu kształtuje swoje wypowiedzi.
- Osiąga spójnośc tekstu.
- Samodzielnie potrafi poprawić większość błędów językowych.
- Poprawnie redaguje wymagane formy wypowiedzi pisemnej.
- Zna treść lektur.

- Czyta tekst poprawnie, stosując zasady intonacji i akcentowania.
- Píše opowiadania na wskazany temat z zastosowaniem wybranego czasu narracji i chronologicznego układu zdarzeń.
- Samodzielnie przekształca tekst ciągły na dialog i odwrotnie.
- W wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury, kultury.
- Układa słowniczek terminów filmowych, teatralnych, radiowych.
- Stosuje te terminy w swych wypowiedziach.
- Nazywa cechy gatunkowe mitu, legendy, bajki, opowiadania, powieści.
- Rozumie pojęcie fikcji literackiej.
- Rozpoznaje w tekście poetyckim epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie.
- Poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy lektury.
- Potrafi wyjaśnić, na czym polega chronologiczny i niechronologiczny układ zdarzeń.
- Formułuje pytania ogólne i szczegółowe do czytanego tekstu.
- Określa czas, przestrzeń i sytuację mówienia w utworze.

Fleksja i składnia

- Posiada usystematyzowane wiadomości o poznanych częściach mowy.
- Poprawnie określa formę gramatyczną części mowy.
- Wyodrębnia rodzaje zdań pojedynczych.
- Odróżnia zdania pojedyncze od złożonych.
- Tworzy czasownik dokonany od niedokonanego, wyróżnia cząstkę, za pomocą której tworzy ten czasownik.
- Omawia budowę form trybu rozkazującego i przypuszczającego.
- Wyjaśnia różnice w odmianie podanych rzeczowników, wyodrębnia temat i końcówkę.
- Przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie.
- Robi wykres zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach).
- Przekształca zdanie pojedyncze na złożone i odwrotnie.

Słowotwórstwo

- Tworzy wyrazy pochodne.
- Oddziela podstawę słowotwórczą od formantu

Ortografia

- W stopniu dobrym opanował zasady ortograficzne i interpunkcyjne, potrafi je zastosować

OCENĘ DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej, w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Wypowiada się poprawnie pod względem językowym i merytorycznym.
- Píše poprawnie wymagane formy wypowiedzi pisemnej (dopuszczalne drobne błędy).
- Wyodrębnia elementy utworu poetyckiego i prozatorskiego.
- Umie zapisać dialog, poprawnie stosuje właściwe znaki interpunkcyjne.
- Opanował technikę poprawnego czytania i doskonalił je pod względem dykcji, intonacji, akcentowania.
- Odnajduje w czytanych tekstach fragmenty wskazujące na czas i miejsce akcji; poszukuje odpowiedzi na postawione pytania.
- Opowiada o zdarzeniach tworzących akcję w utworze.

Fleksja i składnia

- Rozróżnia części mowy.
- Wyróżnia w zdaniu podmiot i orzeczenie oraz określenia.
- Rozróżnia zdania pojedyncze i złożone.
- Tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie.
- Rozróżnia czasowniki niedokonane i dokonane.
- Rozpoznaje formy czasowników we wszystkich trybach.
- Nazywa przypadki i pytania, na które odpowiadają.
- Odmienia przez przypadki rzeczownik o typowej odmianie.
- Rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu i określenia rzeczownika.
- Rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podaje przykłady typów zdań.
- Wpisuje zdanie w podany wykres (na prostych przykładach).
- Rozpoznaje zdanie złożone na podstawie liczby orzeczeń.
- Z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone.

Słowotwórstwo

- Tworzy wyrazy pochodne.
- Wskazuje rodzinę wyrazów.

Ortografia

- Popołnia nieliczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje proste zadania przewidziane programem nauczania.
- Poprawnie redaguje proste formy wypowiedzi pisemnej.
- Jego technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.
- Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia.
- Błędy językowo - stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie.

Fleksja i składnia

- Przy pomocy nauczyciela rozróżnia części mowy.
- Rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone na prostych przykładach.
- Stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.
- Rozróżnia części mowy. Wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia.
- Odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki (proste przykłady).
- Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy.
- Odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zdanie pojedyncze od złożonego.

Słowotwórstwo

- Pod kierunkiem nauczyciela korzysta z właściwych słowników.
- Rozpoznaje rodzinę wyrazów na prostych przykładach.

Ortografia

- Błędy ortograficzne nie zakłócają komunikatywności prac.

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą w zakresie:

Kształcenia literackiego i kulturowego

- Nie zna treści omawianych lektur.
- Wypowiedzi pisemne i ustne są nieprawidłowe językowo i rzeczowo.
- Nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.
- Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym; nie rozumie czytanego tekstu.
- Jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym

.

Fleksji i składni

- Nie opanował podstawowych umiejętności - nie potrafi odmieniać części mowy.
- Nie rozróżnia części mowy.

Ortografii

- Nie zna zasad ortografii i interpunkcji
- .

VI. SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VI W KLASYFIKACJI ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

OCENĘ CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności znacznie wykraczają poza obowiązujący program nauczania oraz zna lektury spoza programu, osiąga sukcesy w konkursach przedmiotowych.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Proponuje oryginalne rozwiązania, wykraczające poza materiał programowy.
- Posługuje się sprawnie środkami stylistycznymi.
- Nie powiela cudzych poglądów, potrafi ustosunkować się do danego problemu.
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną na terenie szkoły lub poza nią.
- Prace pisemne są bezbłędne.
- Sprawnie posługuje się słownikami i różnymi źródłami wiedzy, sprawnie selekcjonuje i wartościuje zdobyty materiał.

Fleksja i składnia

- Bezbłędnie rozpoznaje i stosuje we właściwej formie części mowy.
- Rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy.
- Biegłe rozpoznaje i używa wszystkie rodzaje zdań.
- Dokonuje analizy składniowej wszystkich rodzajów zdań.

Słowotwórstwo

- Tworzy bogate rodziny zdań.
- Rozróżnia antonimy i synonimy, pracuje z właściwymi słownikami.
- Dokonuje analizy słowotwórczej wyrazu.

Ortografia

- Zna wszystkie zasady ortograficzne i potrafi je zastosować w praktyce.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania w danej klasie, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Wypowiedzi ustne i pisemne formułuje poprawnie pod względem językowym i merytorycznym.
- Potrafi samodzielnie zanalizować i zinterpretować utwory poetyckie i prozatorskie.
- Prace pisemne świadczą o znajomości problematyki i kompozycji.
- Potrafi poprawnie posługiwać się słownikami.
- Wyjaśnia pojęcia poznane podczas zajęć.
- Biegłe posługuje się słownikami i encyklopedią.
- Samodzielnie sporządza notatki z lekcji, selekcjonuje materiał rzeczowy.
- Bezbłędnie pisze charakterystykę postaci, podejmuje próbę redagowania charakterystyki porównawczej i autocharakterystyki; określa motywację czynów bohaterów, ocenia ich postępowanie.
- Opowiadania twórcze wzbogaca dialogami, elementami opisów, charakterystyki.
- Ten sam tekst potrafi przedstawić w formie streszczenia, opisu, opowiadania.
- W sposób świadczący o gruntownej znajomości utworu redaguje list do postaci literackiej.
- Bezbłędnie pisze sprawozdanie ze spaceru, wycieczki, a w pracy poświęconej oglądanemu filmowi lub spektaklowi teatralnemu podejmuje próby recenzji.
- Rozumie i poprawnie posługuje się terminami w zakresie wiedzy o epice, wierszu, nowych gatunkach literackich (ballada, odmiany powieści, dramat).
- Dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji wiersza, wyodrębnia tropy stylistyczne, odróżnia obrazowanie realistyczne od fantastycznego.

Fleksja i składnia

- Opanował omawiane zagadnienia gramatyczne: części mowy, wypowiedzenia i ich rodzaje.
- Posługuje się związkami frazeologicznymi i potrafi je wyjaśniać.
- Wymienia rodzaje zaimków, omawia ich odmianę, funkcję w zdaniu, uzasadnia zastosowanie skróconych form zaimków rzeczownych.
- Biegłe stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaj stopniowania, pisze poprawnie „nie” z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym.
- Rozpoznaje różne typy liczebników, określa jego formy gramatyczne i funkcję w zdaniu, potrafi uzasadnić użycie danego liczebnika; odmienia trudniejsze liczebniki złożone.
- Stosuje w zdaniu rzeczownik w różnych funkcjach składniowych (podmiotu, dopełnienia, przydawki).
- Rozpoznaje zdanie z orzeczeniem imiennym, omawia jego budowę.
- Omawia, podając przykłady, różne sposoby wyrażania orzeczenia oraz podmiotu, przydawki i dopełnienia.

- Wyróżnia w zdaniu związki zgody, rzędu, przynależności; wskazuje zasady ich tworzenia.
- Przeprowadza klasyfikację zdań złożonych współrzędnie, rysuje ich wykresy.

Słowotwórstwo

- Rozróżnia wyrazy podstawowe i pochodne.
- Tworzy rodzinę wyrazów przy pomocy formantów.
- Przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazów pochodnych od wyrażenia przyimkowych i od czasowników.
- Wskazuje przyrostek lub przedrostek jako formant w jednym wyrazie i jako składnik podstawy słowotwórczej w innym.
- Podaje przykłady wyrażenia z obocznymi tematami słowotwórczymi.
- Daje przykłady wyrazów utworzonych za pomocą różnych formantów.

Ortografia

- Zna i stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne.

OCENĘ DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości umiejętności przewidziane podstawą programową dla klasy VI.

Kształcenie literackie i kulturowe

- W stopniu dobrym zna treść omawianych lektur oraz tekstów.
- Posługuje się poprawną polszczyzną.
- Potrafi poprawnie tworzyć plany wydarzeń.
- Buduje spójny tekst adekwatny do adresata i tematyki.
- Posługuje się krótkimi formami wypowiedzi pisemnej, zgodnie z poznanymi zasadami.
- Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania.
- Podejmuje próby wypowiedziania się w formach trudniejszych niż określone podstawą programową: opowiadanie twórcze z dialogiem, elementami opisu; list literacki, charakterystyka z pogłębioną oceną postaci, sprawozdanie ze spektaklu teatralnego, filmu.
- Dobra znajomość tekstu pozwala mu na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów, omówienie elementów świata przedstawionego.
- Poprawnie pisze plan ramowy i szczegółowy.
- Wskazuje poznane środki stylistyczne w wierszu.

Fleksja i składnia

- Potrafi odmieniać części mowy.
- Rozpoznaje i wskazuje je w tekście.
- Rozpoznaje i stosuje zdania pojedyncze i złożone.
- Wymienia rodzaje zaimków.
- Wyróżnia przysłówki wśród innych części mowy, wskazuje sposób ich utworzenia.
- Poprawnie stopniuje przymiotniki, wie, czemu służy stopniowanie.

- Podaje przykłady różnych typów liczebników, odmienia liczebnik złożony i nieokreślony.
- Na konkretnych przykładach omawia sposób wyrażenia orzeczenia i podmiotu.
- Wyróżnia w zdaniu związki wyrazów i nazywa je.
- Tworzy poprawny związek zgody, rządu i przynależności.
- Układa przykłady czterech rodzajów zdań złożonych współrzędnie.

Słowotwórstwo

- Tworzy rodziny wyrazów i wyrazy pochodne.
- Od podanego wyrazu podstawowego tworzy kilka wyrazów pochodnych będących różnymi częściami mowy.
- Rozpoznaje wyraz pochodny, który może być podstawowym dla innego wyrazu.
- Tworzy wyrazy pochodne od wyrażenia przyimkowego i od czasownika.
- Wyjaśnia pisownię podanego wyrazu, odwołując się do wiadomości ze słowotwórstwa.

Ortografia

- Dobrze opanował zasady ortograficzne i interpunkcyjne, potrafi je zastosować.

OCENĘ DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiedzy umiejętności zawarte w podstawie programowej, w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Potrafi samodzielnie odtworzyć treść utworu w czasie jego omawiania na lekcjach.
- Wskazuje elementy świata przedstawionego.
- Odróżnia prozę od poezji.
- W stopniu dostatecznym posługuje się odpowiednimi formami wypowiedzi pisemnej.
- Jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.
- Zna przewidziane programem gatunki literackie.
- Odróżnia podmiot liryczny od bohatera utworu.

Fleksja i składnia

- Właściwie używa form gramatycznych poznanych części mowy.
- Wyróżnia w zdaniach podmiot, orzeczenie i ich określenia.
- Buduje poprawne zdania pojedyncze i złożone.
- Potrafi przeprowadzić analizę składniową prostych przykładów zdań pojedynczych i złożonych.
- Rozpoznaje w zdaniu zaimki, przysłówki, przymiotniki i liczebniki; potrafi rozpoznać ich związek z wyrazem określanym.
- Stopniuje przymiotniki.
- Rozróżnia przyimki proste i złożone, wyrażenia przyimkowe.

- Na łatwiejszych przykładach omawia sposób wyrażenia podmiotów.
- Rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe.
- Nazywa w zdaniu części zdania (na prostszych przykładach).
- Układa zdania złożone z podanych zdań pojedynczych.
- Wśród zdań złożonych rozróżnia złożone podrzędnie i współrzędnie.

Słowotwórstwo

- Potrafi utworzyć wyraz pochodny.
- Posługuje się właściwymi słownikami.

Ortografia

- Zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne i stosuje je w prostych przykładach.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i kulturowe

- Potrafi udzielić odpowiedzi na proste pytania, dotyczące analizowanego tekstu.
- Przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności.
- Technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.
- Potrafi wskazać podstawowe elementy świata przedstawionego.
- Ma ubogi zasób słownictwa.
- Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia.
- W wypowiedziach pisemnych popełniane błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne nie przekreślają wartości prac i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie.

Fleksja i składnia:

- Potrafi odmieniać podstawowe części mowy wg podanego wzoru.
- Układa proste zdania pojedyncze i złożone.
- Rozpoznaje w zdaniu podmiot i orzeczenie.
- Przy pomocy nauczyciela rozpoznaje części mowy i określa ich funkcję w zdaniu (na prostych przykładach).
- Odróżnia zdania pojedyncze od złożonych i próbuje określać ich rodzaj.
- Łączy wyrazy w zespoły składniowe.

Słowotwórstwo

- Zestawia pary wyrazów podstawowych i pochodnych. Przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu o przejrzystej budowie – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant.

- Nazywa typy formantów.
- Tworzy wyrazy pochodne za pomocą podanych formantów.

Ortografia

- Zna podstawowe zasady ortograficzne („rz”, „ż”, „ó”, „u”, „ch”, „h”, wielka, mała litera itp.)

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą w zakresie:

Kształcenia literackiego i kulturowego

- Nie zna treści utworów lirycznych, epickich i dramatycznych.
- Nie przeczytał lektur przewidzianych programem klasy VI.
- Nie potrafi zredagować poprawnie żadnych form wypowiedzi pisemnej.
- Ma ubogi zakres słownictwa i nie podejmuje prób wzbogacenia go.
- Nie potrafi nawet pod kierunkiem nauczyciela sformułować dłuższej wypowiedzi.

Fleksji i składni

- Nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji i składni.
- Nie odróżnia form części mowy.
- Nie potrafi ich odmieniać.
- Nie rozróżnia zdań złożonych od pojedynczych.
- Nie rozpoznaje części zdania.

Ortografii

- Nie zna i nie stosuje w wypowiedziach pisemnych żadnych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych.

VII. SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA KLASY VII W KLASYFIKACJI ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

OCENĘ CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania na ocenę bardzo dobrą. Jego praca cechuje się samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i erudycji interdyscyplinarnej. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem terminologicznym. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literatury pięknej, literatury faktu. Czyta, rozumie i wykorzystuje w swojej pracy teksty popularnonaukowe i naukowe. Potrafi analizować i interpretować dzieła malarskie z uwzględnieniem specyfiki środków języka malarskiego. Formułuje problemy, proponuje sposoby ich rozwiązania. Z zaangażowaniem podejmuje się realizacji projektów edukacyjnych, występuje w roli lidera grupy. Tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne. Odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych, publikuje swoje teksty.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określonych programem nauczania w klasie siódmej, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami.

Kształcenie literackie i kulturowe

- wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych,
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych,
- poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów,
- wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
- poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
- wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury,
- twórczo wykorzystuje informacje z tekstu we własnej pracy,
- funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi,
- określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki,
- samodzielnie określa cechy gatunków dziennikarskich (*wywiad, artykuł*),
- analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich.

Kształcenie językowe:

- rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych,
- rozumie zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią wyrazów,
- poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową,
- odróżnia rdzeń od podstawy słotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i analizuje strukturę wyrazów pochodnych,
- wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów,
- poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje,
- określa funkcję skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa,
- poprawnie używa różne style wypowiedzi i je rozpoznaje,
- wyjaśnia zasady etykiety językowej,
- pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty

Tworzenie wypowiedzi

- tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi,
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę,
- samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi,

- samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej,
- stosuje rytm akapitowy,
- samodzielnie formułuje tezę i hipotezę,
- swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów,
- podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty,
- podsumowuje rozważania, samodzielnie formułuje wnioski,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu,
- interpretuje głosowo utwór

Samokształcenie:

- pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji,
- rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii,
- bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.
- aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu

OCENĘ DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności przewidziane podstawą programową, poszerzone o wybrane elementy programu nauczania

Kształcenie literackie i kulturowe

- określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach,
- posługuje się terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych,
- wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki,
- rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: *eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię*), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów,
- określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór,
- odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
- rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury,
- wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- wyszukuje i porządkuje cytaty,

- wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa,
- zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (*wywiad, artykuł*),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych

Kształcenie językowe

- rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji,
- poprawnie stosuje różne sposoby zapisywania głosek,
- rozpoznaje podstawowe rodzaje zjawisk fonetycznych,
- poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy,
- rozpoznaje i używa różne rodzaje formantów, poprawnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu,
- rozumie zasady tworzenia imiesłowów,
- przekształca imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie,
- używa poprawnych form skrótów i skrótowców,
- rozpoznaje różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi,
- świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy

Tworzenie wypowiedzi

- wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne,
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi,
- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję,
- stosuje akapity jako spójne całości myślowe,
- formułuje tezę i hipotezę,
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów,
- przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego,
- podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty,
- formułuje wnioski wynikające z argumentacji,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych użyte środki perswazji i manipulacji,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu,
- głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację

Samokształcenie

- korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną,

- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie,
- aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej,
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu

OCENĘ DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej, w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się.

Kształcenie literackie i kulturowe

- wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach,
- stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi,
- stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków,
- wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać,
- wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór,
- zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury,
- komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury,
- wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu,
- klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: *wywiad* i *artykuł*),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych

Kształcenie językowe

- świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się,
- poprawnie zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią,
- poprawnie akcentuje większość wyrazów,
- dzieli proste wyrazy na podstawie słowotwórczą i formant, rozpoznaje wyrazy pokrewne,
- rozpoznaje rodzaje imiesłówów,
- tworzy imiesłowowy równoważnik zdania,
- podaje znaczenie powszechnie używanych skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa,
- zauważa różnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi,
- stosuje zasady etykiety językowej,
- pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej

Tworzenie wypowiedzi

- wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych,
- gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi,

- pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, starając się zachować wyznaczniki gatunku,
- stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy,
- formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza,
- wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji,
- przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów,
- podaje przykłady ilustrujące argumenty,
- formułuje proste wnioski,
- rozpoznaje w tekstach reklamowych podstawowe środki perswazji i manipulacji,
- zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
- podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
- formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu,
- głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej

Samokształcenie

- korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji,
- uczy się systematycznie,
- uczestniczy w projektach edukacyjnych,
- podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie,
- uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

VIII. KRYTERIA OCENIANIA DZIECI Z DYSFUNKCJAMI

By precyzyjniej wskazać trudności występujące u ucznia używamy trzech określeń:

1. dysleksja - trudności w opanowaniu umiejętności czytania,
2. dysgrafia – to zaburzenia dotyczące techniki pisania,
3. dysortografią – to trudności w opanowaniu poprawnej pisowni.

Dysfunkcje te nie zwalniają ucznia z obowiązku opanowania materiału przewidzianego programem nauczania. Jednak ze względu na trudności w nauce nie wynikające z winy ucznia, nauczyciel dostosowuje wymagania do indywidualnych możliwości ucznia i pracuje zgodnie z wytycznymi indywidualnych planów pracy z uczniem dysfunkcyjnym.

W związku z tym nauczyciel w ocenie pracy ucznia powinien:

a) w zakresie prac pisemnych:

- wydłużyć czas przeznaczony na pisanie pracy,
- nie oceniać estetyki pisma,
- poprawiać, lecz nie uwzględniać w ocenie błędów ortograficznych w dyktandach i pracach stylistycznych,
- pomóc w przeczytaniu tekstu bazowego, poleceń,
- udostępnić dodatkowe słowniki i inne pomoce;

b) w zakresie słuchania i mówienia:

- wydłużyć czas wypowiedzi,
- zadawać dodatkowe pytania ukierunkowujące,
- oceniać merytoryczną wiedzę, a nie formę przekazu informacji,
- umożliwić odpowiadanie bez obecności innych uczniów,
- podkreślać nawet minimalne postępy ucznia;

c) w zakresie czytania:

- zachęcać do czytania,
- sprawdzać znajomość treści, a nie technikę czytania,
- umożliwić czytanie bez obecności innych,
- podkreślać nawet minimalne postępy ucznia.

W pozostałych obszarach nauczania uczniowie dysfunkcyjni oceniani są wg ogólnych kryteriów.

IX. Zasady uzupełniania braków i poprawiania ocen

1. Jeżeli uczeń przez dłuższy czas nie chodzi do szkoły z przyczyn losowych, jest zobowiązany do nadrobienia we własnym zakresie braków wynikających z absencji. W tym celu, po powrocie do szkoły, kontaktuje się z nauczycielem przedmiotu, który dokładnie określa, w jaki sposób i w jakim terminie uczeń powinien nadrobić zaległości.
2. Wypracowania klasowe z lektury, prace klasowe i testy całogodzinne są obowiązkowe. Jeżeli uczeń opuścił pracę klasową lub test z przyczyn losowych, powinien w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły, zgłosić się do nauczyciela przedmiotu i napisać zaległą pracę. W przeciwnym razie otrzymuje ocenę niedostateczną. Przy poprawie kryteria nie zmieniają się, a otrzymana ocena jest wpisana do dziennika w przypadku, gdy jest wyższa od oceny pierwotnej.
3. W przypadku otrzymania oceny niedostatecznej przez ucznia piszącego pracę klasową po długiej nieobecności ma on prawo do poprawy tylko raz.
4. W przypadku powtarzającej się dwa razy jednodniowej nieobecności w dniu pracy klasowej nauczyciel ma prawo sprawdzić wiedzę i umiejętności ucznia następnego dnia; dotyczy to również zwolnień z lekcji, na której ma się odbyć praca klasowa (sprawdzian, test).
5. Ocenę otrzymaną z poprawy pracy klasowej wpisuje się do dziennika obok stopnia z poprawianej pracy, o ile jest wyższa od poprzedniej.